

Иттифокда биринчи

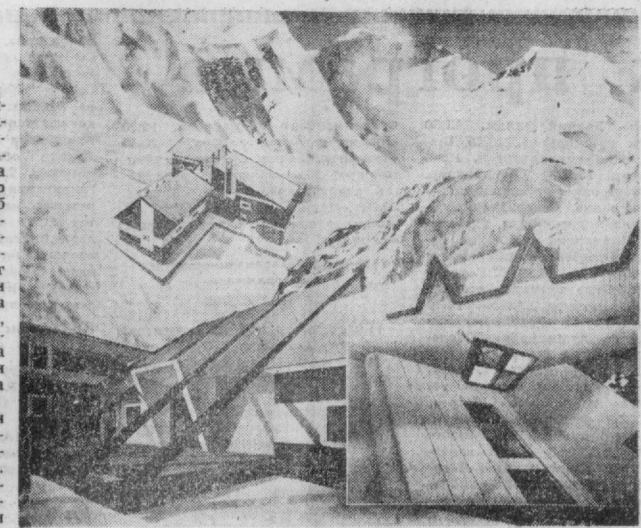
Тошкент области-нинг Бўстонлик рай-ониди, Тошкент—Бурч-мулла автомобиль йўлидан икки юз метр нарида, тоғ ён бағрида қор қўшини назорат этуви шартли қўрилиш бошлаб кетди. Маъмур станциянинг лойиҳасини «Узгир-автор» институти-нинг бир гуруҳи мез-морлари лойиҳалаш-тирдилар.

Био икки қаватли бўлиб, баландлиги 4,5 метрча етди. Иккинчи қават эса айвон-ча ҳисобланади. Шунингдек, ярим ертўла қўриш, у ерга гараж ва бошқа бир қатор ёрдамчи хизмат хона-ларини жойлаштириш мўжжаллашган.

Ҳажми жиҳатидан катталиги қарамай

станция биноси чирой-ли бўлиб, тоғ ён бағ-рига жуда уйғунлаш-ган. Унинг томи ат-рофида уяб турган тоғ қирраларига жуда ўхшаб кетади. Стан-циядан Шарққа қараб осмон арқон йўли тор-тилган. Шимолли то-мондан эса тамаки че-киши залига, кафега ва ери ости гаражга чи-қиш мумкин.

Лойиҳачилар йил мўжайида Чимёнинг мураккаб об-ҳаво шарт-ларидида станция коллективининг нормал ишлаши ва янаши учун барча қудай шарт-ношларни яратиб бе-ришга ҳаракат қилган-лар. Станция биноси изоляция қилинган ик-ки-уч қаватли мўжжал-ланган (оила билан ҳам яшаш мумкин) хоналардан, ошонча, кир қўриш шохаси, кўрхона, метрологик

Сороқина, лойиҳа бош ижроачиси В. Сропко-вичлар биринчи бўлиб ана шундай станция

Меҳри қуёшим

Бир куни шундай меҳри-воқса бўлди: Мукам-бар олам нидан ис-ти-да, айовуда чўша-лаш ишлаб келишлар. Онамларнинг М. Фаё-лиева, М. Дўстму-хамедов, М. Эшқубо-лова каби шоғирдлари ўз касбининг усталари, илгор ишчилари бўлиб етишди.

Онам бирлашмада яхши ишлаганликларига эътибор «Шавкатли меҳнат учун» медал-ли, хотиржам бўла-ди... Онам кулимсираб: — Кам-қўстларини ола-сингил, опа-укалар ўзини тўғрилаймиш,— дедилар.

Онам ва онамлар ўртасида бўлиб ўтган ана шу ширин, беғу-бор муомала қўлимда аяб бир хис уйғотди. Икки ўз ҳаётини, турмушини ҳалол меҳ-нат, яхши олоб, ода-мийлик билан безар экан, гўзаллаштирар экан. Буни мен ўз онамиз жисолида ҳис этдим.

Отамиз фалокат ту-райли вафот этганлар-ида, онамиз ўттиз ёш-ида эдилар. Биз — беш фарзанд етим қолдик. Онажонимиз бизни она муҳаббати, отамиз ўрнига отадек меҳр боғлаб парварिश-лай бошладилар, оқ юв-иб, оқ таралдилар. Она кўлариди, ингоҳ-ларда дом «мен сиз-лар учун аялмайман-ку, шунинг учун чарчаши-ман, ҳаётдан зерикши-ман ҳам бўлмайман» деган вақда, жўқиниб йўлда бор эди.

Орам йиллар тур-калар бўлиб ўтди. Шу йиллар давомида онамиз фарзандларим деб меҳнат қилдилар, ҳама оналар қалбиди кўш пролаб турди.

М. ОРИФЖОНОВА тайёрлаган.

ТОШКЕНТ ИТТИФОҚЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Ю. ҲАЙРАТОВ: Айтингиз, пенсияга чиққан ходим ўзининг сўнги иш жойидида ўзaro ёрдам кассасига аъзо бўлиб қолавериши мумкинми?

Жавоб: Қасаба соҳа аъзоси бўлиб, ўз са-ломатини ва кексали-гини туфайли ишлашни тўхтатган, ўзaro ёр-дам кассасида аъзо бўлиб турган пенсия-нерлар ўзларининг сўнги иш жойларида ёки қасаба соҳа уч-тида турган жойларидаги кассаларнинг аъзоси бўлиб қолишлари мум-кин!

К. САИДЖОНОВ: Утган кун, СССР Конституцияси кунда ҳаммамиз байрамни мароқли ўтказдик. Лекин бегўтхон ишлов-корхоналарда ишлов-меҳнат қилишди. Шу босқонда мени бир жа-саба қўлиқтариди: байрам кунларида қан-дай қўлларда ишчи-ларнинг ишлариди айл қўйилди? Кейин улар-га отгул берилдими? Шулар ҳақида батаф-сил маълумот берсан-гиз.

Жавоб: Умумий қон-даларга қўра байрам кунларида корхона, муассаса ва таркилот-ларда иш бажарилмай-ди. Маълумки, СССР-да бундай кунлар — 8 кундир: 1 январь — Янги йил; 8 Март — Халқaro хотин-қизлар кун-и; 1 ва 2 Май — меҳнатқиллар и н г Халқaro бирдамлик кун-и; 9 Май — Ғалаба кун-и; 7 октябрь — СССР Конституцияси кун-и; 7 ва 8 ноябрь — Улуғ Октябр; соци-алистик революция-нинг йиллиги. Байрам кунларида ишлаб чи-қариш-техника шарт-нош-ларига қўра ишни тўх-татиш мумкин бўлма-ган ишлари (бегўтхон иш-лов-корхона, муассаса ва таркилотларда масалан, металлургия заводларининг иссиқ цехларида); аҳолига хизмат қўришнинг зару-ри туфайли бажари-ладиган ишлари (ма-салан, озиқ-овиқ мага-зинлари, дорихоналар-да); шовишнинг ремонт ишлари ва юк ортиш-тириш ишларини бажаришга айл қўйил-ди. Юқорида қўри-тилган ҳоллардан та-шқари айрим ҳолларда байрам кунларида ит-ти-фоқ қарамқўлидаги кор-хоналар ва таркилот-ларда ишлашга СССР Меҳнат ва соҳал ма-саладар давлат коми-тети ва ВЛКСМ, рес-публика ва маҳаллий қарамқўлидаги корхона ҳамда таркилотларда эса иттифоқ шарт-нош-лари билан айл қўйилиши мумкин.

Бегўтхон ишловчи корхоналар (пехлар, участкалар, агрегат-лар)да, шунингдек иш вақти жамлаб ҳисоб-ланадиган байрам кун-лари ишлаш иш вақти нормасига қаради. Байрам кунлари иш-лаганлик учун қўйилган тарзда ҳақ тўланади; ишбай ишловчиларга— икки ҳисса ишбай норма бўйича; соатбай ёки кунбай ставкаларда ҳақ олувчи ходим-ларга — икки ҳисса соатбай ёки кунбай ставка миқдорда; ойл-лик маош олувчи ход-имларга, агарда бай-рам кунларидаги иш ойл-лик иш вақти норма-си доирасида бажари-лган бўлса — бир ҳис-са соатбай ёки кунбай ставка миқдорда; бо-шқа иш ойл-лик норма-дан ташқари бажари-лган бўлса — икки ҳисса соатбай ёки кун-бай ставка миқдорда берилди. Байрам кун-лари тахрифта иш бил-ан ўтган соатлар учун ҳам миқдорда қў-риштирилган миқдорда ҳақ тўланади.

Байрам кунлари иш вақти нормасидан та-шқари бажаришдан иш-тувчи ходимнинг хо-ки-мига қараб отгул бе-рилиши мумкин. Бун-дай қолда маъмур иш-тувчи олатдаги миқ-дорда ҳақ тўланади. Байрам кунларида иш-лаш иш вақти норма-сига қиритилган бўл-са, уни отгул билан ал-маштиришга руҳсат этилмайди.

Редатор Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ

3 ТОШКЕНТ set. OKSHOMI

9 ОКТЯБРЬ, 1982 г.

Шайба оқшоми

Наботот—ҳаёт манбаи

Бебахо эман

Сервикор, забардаст дарахлар ичида эман (дуб) дарахти ўзининг аjoyиб фазилатлари билан акралоиб туради. Эман ускуна ва дурад-горчиликда ноёб ашё, оромбахш кўк сояси билан, табобатда шифо-ато этувчи маҳсулоти билан жуда қадрлана-ди.

Халқ тиббиётида эман ўстлоқларининг қайнатма шарбати ра-хитда, ичкандан кей-тинда, пешобда қон-гайдо бўлишида ва ич-бўтага тавсия этилади. Шу билан бирга, эман дарахтининг ўст-лоқларидан тайёрлан-ган қайнатма оёқ тер-лашига барҳам бериш-чи, кичилча ва бичи-лишларга хотима бе-рувчи оғир сифатда ишлатилади. Қайнатма билан оғиз чайқалса, оғиз бўшиқлиги ал-тирилди ва миқ-дарнинг яшилди.

Эман дарахтининг шифобахшлигини ул-гу-лаган нарсаси унинг тар-кибида бўлган қўнда-кўп доридорим бўлу-чи моддалардир. Унинг таркибида 20 фойдан зиёд оғирлиги мод-далар, органик қу-рашлар, кант, крахмал, пентозанлар, иверте-тин, пектин моддалар, фойдали минераллар бор.

М. НАБИЕВ, химия фанлари кан-дидати.

Она-Ер бойликлари

Аччиқтошнинг хосияти

Аччиқтош — нордон мазага эга бўлган, кун-рутувчи таъсирга ва бурушилувчи хусуси-етга эга бўлган кристалл моддалар. Қарангиз, бу молда табиатда соф ҳолда бўлмайди. Урта Осиёда Шўрсув, Тучур-тоғ конларида. Хисор тўқмасида ва бошқа жойларда учрайди.

Аччиқтош — қўш сульфат тузларининг кристалл гидратларидан иборат. Сульфатли минераллардан ўттизга ақини халқ тилида ач-чиқтош деб аталади. Соф аччиқтош бир ва-лентли ва уч валентли металл сульфатларининг иссиқ сувдаги эритмаларини аралаш-тириш йўли билан оли-нади. Аччиқтошли ми-нерални сувда эритиб бугатлиш аччиқтошни тозалашнинг энг осон усулидир. Унинг ёнма-хос хусусиятларидан бири, барча турларининг кристалл шаклида бўлишидир. Агар қизди-рилса сувдан ҳоли бўлиб, ранги хира тор-тади.

Аччиқтош асосан қўнчилисида, босма иш-ларда, фото сановти-да, газлама бўйида, қозғош ишлаб чиқариш-

Кўзга томизиладиган дори солиingan идиш ёр-лигида олатда уни сақ-лаш қўндак эзиб қў-йилган бўлади. Кўзга томизиладиган дорини оғир-тоғ тумшайилган салқин жойда, мас-алан, ҳолодийнинг энг пастки қаватида, алоҳида тоза кунчада сақлаш зарур бўлади. Вицени ва витаминли кўз томчиларини сақ-лаганда бу қондага қатъий риоя қилиш керак. Агар сақлаш шартларига амал қи-линмаса, дори таркиби-даги моддаларнинг фи-зи-химиявий хосаси ўзгариши мумкин. Бун-дай дори энди ишла-тишга яроқсиз бўлиб қолади.

Заводада ишлаб чи-қариш

рилан дори ёрлигида уни сақлаш муддати Эзиб қўйилган бўлади. Баъзи кўз томчилари ўн беш кунгача, 0,02 йин олатда 7—8 кун мўжайида ишлашга яроқли бўлади. Шиша-даги дорида чўйма пай-ни очинг.

Билиб қўйган яхши ДОРНИ ТЎҒРИ ИШЛАТИНГ

дорихонада стерили-ланган (бундай ҳол-ларда дори ёрлигида «стерилино» деб ёзиб қўй-лади). Бундай кўз том-чиларини етти кундан бир ойгача сақлаш мум-кин. Масалан, 0,2 про-центли левомицетин эритмасини, 1—2 про-центли мезатонин, 5 процентли фетаволни

Томизгич (пипетка) ни бошқа дориларга ишлатилмай. Уни вақти-вақти билан кайнатиб туринг ва тоза шиша банкада сақланг.

Кўзга дори томизиш учун пастки қозғоқни сад олдинга тортинг ва дорини кўзининг ички бурчига томизинг, те-роқ бунда, қозғоқча бер-маг.

Брач тавсияларини пухта бажаринг, неча томчи бурчирлан бўл-са, шунча томизинг.

М. ОРИФЖОНОВА тайёрлаган.

Дор тўғрида

Грециядаги Ая-Эли қишлоғида ҳар йил ўтадиган илоҳий Конгресснинг ва илоҳий Елена байрами тўғ-ридаги билан аявчи-и-яли. Бу ерда рўй бе-радиган воқеалар ола-дари диний маросим-ларга ўхшамайди. Ўн-ча яқин орада ва аёл бир неча соат давоми-да учта торли Фракия лираси жўрлигида ҳо-дан тўғрича рақсга тушадилар. Қоронғу тушиш билан эса

ЧЎҒ УСТИДА РАҚС ТУШГАНЛАР

улар бошлари устида илоҳоналарни кўтариб олиб, ҳозиргина учган катта гулхонинг чўғи ёнига келадилар. Ялан-ғўй ҳолда бири-кетини қизиб турган чўғ усти-га чиқадилар. Бир не-ча минг қизқувчилар томошбанди ҳар томон-га учқунлар сачратиб чўғ устида рақс туша-диган ишчиларга тик-нади. Рақс то чўғлар ўчиб, таомилла кулга айлангунча давом эта-ди.

Бизнинг қўлларимиз-да чўғ устидаги ана шундай рақслар у ёки бу даражада Ҳиндис-

БОЛАЛАР СУЗЛАГАНДА...

РАСМ ДАРСИДА
Ўқитувчи: — Сен ниманинг расмини чи-қидин?
Ўқувчи: — Қил-қизил тарвуз расмининг.
Ўқитувчи: — Унинг уруғлари қани?
Ўқувчи: — Тарвуз уруғини мен жуда ёмон кўраман.

ГЕОГРАФИЯ ДАРСИДА
Ўқитувчи: — Карта-дан Сарик денгизни топиб кўрсат!
Ўқувчи: — Сарик денгизни тона олмайман, Картадаги барча денгизу-дарёлар кўч-ранган экан.

БОТАНИКА ДАРСИДА
Ўқитувчи: — Бод-рининг ватави қаер-да?
Тузувчи: — Қўш-ни-миёнинг парнигида...

ТАБИАТ ДАРСИДА
Ўқитувчи: — Сен қудулпай еганимсан?
Ўқувчи: — Қўйсан-гизки, қулф билан най-ни еб бўлмайди-ку...

Собит ҒАФУРОВ.

ДАМ ОЛИШ СОАТИДА КРОССВОРД

1. Ишни мутахассис. 2. Л. Н. Толстой пове-сти. 3. Инглиз фанли. 4. Тарғиботин. 5. Француз ёзувчиси. 6. Транспорт. 7. Қадимий йил ҳисоби. 8. Миллат. 9. Қонит. 10. Санъ-аткор. 11. Газ. 12. Шоир. Ўзбекистон Ленин комсомолни мукофоти лауреати. 13. Даволаш муассасаси. 14. Камёний элемент. 15. Яйлов. 16. Гражданлар уруши қаҳармони. 17. Умум-лаштирилган ахборот. 18. Материалга босим йўли билан ишлов берадиган машина. 19. Қо-тишма металл. 20. Шеърин жанр.

Тузувчи: Ф. ОРИПОВ.

2 ОКТЯБРДАГИ «МАШҲУР КИШИЛАР» КРОССВОРДИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:
Эмига: 1. Мишурин. 3. Никулин. 5. Пифагор. 7. Шолохов. 9. Вольтер. 11. Лебедев. 13. Левитан. 15. Раббийев.
Бўйига: 2. Нурхон. 4. Пушкин. 6. Дарвин. 8. Лондон. 10. Ньютон. 12. Герцен. 14. Тициан. 16. Чаплин.

«Шанба ошом» сарҳифидидаги кроссвордлар-га Р. Оқиллов, С. Нураманов, М. Тохиров, Х. Нурма-това, М. Шериев, Т. Камоллов, О. Набиев, А. Ори-пов, А. Аюбов, Х. Иброимова, С. Шонирмова, М. Рашидов ва бошқа урғонлар тўғри жавоб юбо-ринишга. Хат йўналиш оқшомхонларга редакция ташанкур билдиради.

ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ

Алло, телефильм қабул қилиб олинг

Узоқ Шарқда яши қорхона лойиҳасини ростлаш учун унинг ленинградлик авторла-ри рўлол-рўлол ватан қозғоларни кўтариб қомандировкага учиб юришлари шарт эмас. Эндиликда профессор М. А. Бонч-Бруевич номидаги Ленинград алоқа электротехника институтида ишлаб чи-қилган телевозграф деган оригинал аппа-рат олатдаги телефон кабели орқали чизма тасвирини унинг зарур тушунириш текслари билан бирга юбора олади.

Информационни тў-лаш ва абонент телек-торанида тасвирни ҳосил қилиб бир неча секундани олади. Сизнинг на-ри училдаги тебасирни-и-сталган вақт мўжайида да ушлаб туриш, уни ўзгартириш, ўчириш ва ўзгаришлар кир-тиш мумкин бўлади.

Информацияни рақам шаклида юборилган-диган сурат сифати-га атмосфера халақитлари таъсир қўрифта олмай-ди. У космик алоқа каналлари орқали юбо-рилиши мумкин. Эк-спериментлар чоғида сигнал Москва-алоқа йўлоши Комсо-мольск—Амур марш-рути бўйлаб ана оқа-га қайтиб келди. Най-ти келган тасвир ори-гиналдан ҳеч бир қо-лишмасиди.

Мутахассисларнинг фикрича, янгилик қў-лдаги соҳаси халқ хў-жалиги тармоқлари кеңг доирасини ўз ичи-га олади.

А. ЧУМАКОВ, ТАСС мухбири, Ленинград.

БИЛАСИЗМИ?

Япониянинг Нагоя шаҳрида ишчиларсиз ишлайдиган завод кури-лиши бошланди. Унда тоқерлик ва металл қир-қич дастгоҳлари учун деталлар ясалди. Завод 200 мутахассис иши бажариши лозим бўлган ишни амалга оширади-ган ун саккиз система-даги роботлар билан ижроланади. Барча иш-лаб чиқаришни марк-азий компьютер бошқа-ради.

Завод курилиши ва ижрозелирига сарф этил-

НЕМИС ЮМОРИ

Георг. — Агар ёкиги ёғиб турса-чи...
— Унда саябонни кў-раимиз. ***
Ўқитувчи дарси ту-шутирар экан:
— Кўрсичқон ҳар кун-и ўз оғирлигига тенг овқат ейди,— деди.
Клаус ўрндан туриб сўради:
— Кўрсичқон ўзининг оғирлиги қанча эканини қаердан билади? ***

БОЛАЛАР СУЗЛАГАНДА...

РАСМ ДАРСИДА
Ўқитувчи: — Сен ниманинг расмини чи-қидин?
Ўқувчи: — Қил-қизил тарвуз расмининг.
Ўқитувчи: — Унинг уруғлари қани?
Ўқувчи: — Тарвуз уруғини мен жуда ёмон кўраман.

ГЕОГРАФИЯ ДАРСИДА

Ўқитувчи: — Карта-дан Сарик денгизни топиб кўрсат!
Ўқувчи: — Сарик денгизни тона олмайман, Картадаги барча денгизу-дарёлар кўч-ранган экан.

БОТАНИКА ДАРСИДА

Ўқитувчи: — Бод-рининг ватави қаер-да?
Тузувчи: — Қўш-ни-миёнинг парнигида...

НЕМИС ЮМОРИ

Георг. — Агар ёкиги ёғиб турса-чи...
— Унда саябонни кў-раимиз. ***
Ўқитувчи дарси ту-шутирар экан:
— Кўрсичқон ҳар кун-и ўз оғирлигига тенг овқат ейди,— деди.
Клаус ўрндан туриб сўради:
— Кўрсичқон ўзининг оғирлиги қанча эканини қаердан билади? ***

БОЛАЛАР СУЗЛАГАНДА...

РАСМ ДАРСИДА
Ўқитувчи: — Сен ниманинг расмини чи-қидин?
Ўқувчи: — Қил-қизил тарвуз расмининг.
Ўқитувчи: — Унинг уруғлари қани?
Ўқувчи: — Тарвуз уруғини мен жуда ёмон кўраман.

ГЕОГРАФИЯ ДАРСИДА

Ўқитувчи: — Карта-дан Сарик денгизни топиб кўрсат!
Ўқувчи: — Сарик денгизни тона олмайман, Картадаги барча денгизу-дарёлар кўч-ранган экан.

БОТАНИКА ДАРСИДА

Ўқитувчи: — Бод-рининг ватави қаер-да?
Тузувчи: — Қўш-ни-миёнинг парнигида...

